

Список бібліографічних посилань

1. Дистанційне навчання. *Вікіпедія. Вільна енциклопедія* : веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F (дата звернення: 15.11.2020).
2. Про освіту : Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380
3. Про вищу освіту : Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004.
4. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 15.11.2020).
5. Навчальні заклади, які надають можливість навчатись віддалено. *Міністерство освіти і науки* : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/distancijna-osvita/navchalni-zakladi-yaki-nadayut-mozhlivist-navchatis-viddaleno> (дата звернення: 15.11.2020).
6. Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання ХНУ ім. В.Н. Каразіна : веб-сайт. URL: https://www.univer.kharkov.ua/ua/departments/graduate_distance_inst дата звернення: 15.11.2020).
7. Центр післядипломної освіти, заочного та дистанційного навчання : веб-сайт. URL: <http://www.lvduvs.edu.ua/informatsiia-pro-fakultet5> дата звернення: 15.11.2020).

Одержано 15.11.2020

УДК 340(477)

Юлія Олександрівна ЗАГУМЕННА,

*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0617-8363>;*

Таїсія Володимирівна КОНОПЛІНА,

*учениця 9-А класу Харківської спеціалізованої школи
I–III ступенів № 119 Харківської міської ради*

БАНДУРКА О. М.: СТАРТ УКРАЇНИ В НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

«Усі розуміли, що твориться історія України».

О. М. Бандурка

В останні десятиліття активно розвивається так звана альтернативна, або контрфактуальна історія, яка відповідає на питання про те, що було б, якби не було тієї чи іншої особистості. Це дає можливість глибше усвідомити та уявити роль конкретної людини в історичному процесі [1, с.182]. Значний внесок у процес творення незалежної України, зробив Олександр Маркович Бандурка, народний депутат України чотирьох скликань, академік Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ректор Харківського національного університету внутрішніх справ (1992–2003, 2010–2012 рр.), генерал-полковник міліції.

В житті України, як незалежної держави є три ключові дати, це: прийняття Декларації про державний суверенітет України, проголошення Акту проголошення незалежності України та прийняття Конституції України [2].

Декларацією про державний суверенітет України було проголошено «державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах». Крім того, в Декларації зазначалось, що вона є основою для нової Конституції та законів України. Реалізуючи положення

Декларації Верховна Рада Української РСР прийняла Акт проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.), яким урочисто поголосила незалежність України та створення самостійної української держави – України.

Лише при обговоренні Декларації про державний суверенітет народному депутатові Олександру Бандурці довелося 5 разів виступати з пропозиціями до різних статей. Під час роботи лише Верховної Ради І (ХІІ) скликання О.М. Бандурка взяв участь у розробці 84 законів. Коли відбувалася позачергова сесія Верховної Ради 24 серпня 1991 р. О.М. Бандурка сказав слова, які є актуальними і зараз, майже через 30 років після вказаних подій: «Україна повинна жити власним розумом і Росія нам – не указ».

Самі ці два документи були імпульсом для розробки Основного Закону.

24 жовтня 1990 р. парламент утворив Комісію по розробці нової Конституції Української РСР, а вже 19 червня 1991 р. своєю Постановою Верховна Рада схвалила Концепцію нової Конституції. У Концепції було визначено науковометодологічні принципи, що покладаються в основу майбутньої Конституції, а основними засадами концепції були: суверенність України, недоторканість її території, влада народу, поділ влади, рівність усіх громадян, гарантія їхніх прав та свобод.

Розробка проекту Основного Закону була складним і дуже відповідальним процесом. Проекти Конституційної комісії обговорювалися на наукових конференціях, в органах державної влади і місцевого самоврядування, на нарадах практичних працівників. Надійшла велика кількість поправок, доповнень та зауважень. Було винесено перший проект Конституції України на народне обговорення (1 липня – 1 листопада 1992 р.) та підготовлено і затверджено Верховною Радою другий проект Конституції у травні 1993 р..

Проте, суперечностями між позиціями та загостренням політичної ситуації, що була обумовлена протистоянням різних гілок влади, конституційний процес було перервано (жовтень 1993 р.). Конституційна криза в Україні тривала приблизно рік.

10 листопада 1994 р. парламентом було затверджено новий склад Конституційної комісії, робота якої теж не відзначалася особливою продуктивністю, через ті самі причини. Ініціатива Президента щодо проекту «Конституційного закону України про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» не була підтримана Верховною Радою і ще більше посилила напруження між гілками влади. Необхідний був компроміс. Ним і став узгоджений після піврічного обговорення Конституційний договір, схвалений Верховною Радою 8 червня 1995 р. Цей документ обмежував повноваження Верховної та місцевих рад, водночас розширював нормотворчі та адміністративні функції Президента та Уряду. Укладений на один рік, Конституційний договір, незважаючи на певні недоліки, створив умови для активізації конституційного процесу.

Конституційний договір послабив напругу між гілками влади, але не вирішив проблему прийняття нової Конституції. Потрібно було мобілізувати зусилля для досягнення мети. Так, 24 листопада 1995 р. Конституційна комісія підтримала пропозицію Президента України й утворила нову Робочу групу з підготовки проекту Конституції в складі 4 представників Верховної Ради України, 4 представників Президента України і 2 представників від органів правосуддя для доопрацювання конституційного проекту.

24 лютого 1996 р. на засіданні Комісії було представлено розроблений Робочою групою проект, а 18 березня 1996 р. з метою вирішення усіх процедурних питань було проведене останнє засідання Комісії, на якому було вирішено направити узгоджений проект Конституції до Верховної Ради України.

20 березня 1996 р. проект Конституції було представлено на спеціальному засіданні Верховної Ради, на яке були запрошені також члени Конституційної комісії. Проте, депутати не були налаштовані конструктивно, розгляд проекту було розпочато 17 квітня і лише 5 травня 1996 р. парламент створив Тимчасову спеціальну комісію з доопрацювання проекту Конституції. Поступово узгоджуючи позиції різних депутатських об'єднань щодо спірних статей проекту, комісія крок за кроком визначила той текст Конституції, який міг бути прийнятий Верховною Радою України.

З 28 травня по 4 червня тривав розгляд проекту Конституції в першому читанні, який завершився успішним прийняттям рішення 258 голосами. Проте прийняття даного документу не було

безхмарним, зокрема, 26 червня деякі фракції відмовились брати участь у засіданні, чим заблокували подальший розгляд питання прийняття Конституції в цілому. У відповідь Президент України видав Указ про проведення 25 вересня 1996 р. всеукраїнського референдуму з питання прийняття нової Конституції України, в основу якого було покладено попередній проект від 11 березня 1996 р. не опрацьований Верховною Радою. Враховуючи такий хід подій на наступний день, 27 червня 1996 р., парламент розпочав пленарне засідання, яке тривало майже добу.

Загалом, в обговоренні проекту Конституції України у ті червневі дні Олександр Бандурка виступав 9 разів. Уже цих фактів досить, щоб пишатися ними усе подальше життя. Але ж на цьому державотворча діяльність Олександра Бандурки не закінчилася, вона продовжувалася і далі.

В результаті постатейного розгляду Конституції та доповіді з кожного питання Основний Закон України був прийнятий 28 червня 1996 р. 315 голосами. Президент скасував свій Указ про проведення референдуму.

Коли говорять, що Конституція була прийнята в ніч на 28 червня 1996 року, але слушно зазначає Олександр Бандурка, голосування йшло кілька днів, а Конституція готувалася з моменту проголошення незалежності [2, с. 530].

З прийняттям Конституції була підведена риска під перехідним періодом становлення української державності, а Україна закріпила позиції самостійної суверенної держави. Проте ця подія, одночасно, стала і точкою відліку наступного етапу розвитку українського конституціоналізму.

З висоти сьогодення можна говорити що Україна вдало стартувала до своєї незалежності, але потім на шляху її розбудови втратила темп. Якщо порівнювати Україну в перший рік незалежності і Україну сьогодні, Україну 2020 року, то можна зробити висновок, що в економічному відношенні Українська держава втратила свої позиції. Україна здобула свою незалежність без єдиного пострілу, без єдиного краплі людської крові, а сьогодні Україні приходится відстоювати своє право на незалежність із зброєю в руках. Україна проголосила незалежність і суверенність у кордонах, визнаних світом і без конфліктів, а сьогодні Україна частину своїх територій, сподіваємось, що тимчасово, втратила. Україна здобула незалежність не в результаті революційних подій, а еволюційним шляхом, результат якого визнав весь світ пізніші революції, як би вони не називалися, лише відкидали Українську державу в політичну та соціально-економічну кризи, з яких Україна не вибралася до нинішнього часу.

Сьогодні люди в Україні в більшості своїй живуть гірше, чим десять чи п'ятнадцять років тому, але якби відбувся знову референдум про незалежність, то український народ знову переконливо висловився би за незалежність, оскільки попри всі негаразди Україна, як держава відбулася [3, с. 42].

Список бібліографічних посилань

1. Греченко В. А. Книга про феноменальну особистість (З приводу книги Миколи Пугача «Потрібний людям»(Життя видатних людей)). Харків: ФОП Панов А. М., 2020. 276с.). *Pravo.ua*. 2020. №2. С.182-184.
2. Історія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навчальних закладів / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О.М. Головка та ін. ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Майдан, 2018. 616 с.
3. Бандурка О. М. Камо грядеши, Україно? Куди йдеш, Україно? : монографія. Харків: Майдан, 2019. 290с.

Одержано 16.11.2020